

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Euroopa keeleõppe raamdokumendi uuendused Eesti mitmekeelsuse kontekstis

Pille Põiklik

HTM keeleosakonna peaekspert

Tänane plaan

2001. aasta Euroopa keeleõppe raamdokumendi
mäluvärskendus

Mais esitletud raamdokumendi sõsarversioonist

Põhilised uuendused: vahendamine, internetisuhtlus,
loovtekstide lugemine, mitmekeelsus ja -kultuurilisus

Mitmekeelsus Eestis

Sõsarväljaande põhimõtted Eesti kontekstis

Euroopa keeleõppe raamdokument

2001. aasta väljaanne (tõlgitud 40 keelde)

2007. aasta tõlge eesti keelde

2018. aasta sõsarväljaanne

„Common European Framework of Reference
For Languages: Learning, Teaching, Assessment
Companion Volume with New Descriptors“
(tõlkimisel)

Common European Framework
of Reference for Languages:
Learning, teaching, assessment

Euroopa keeleõppe
raamdokument:
õppimine, õpetamine ja hindamine

Raamdokumendi uuenduslikkus

Tegevuspõhisus = õppija on sotsiaalne toimija, kes kasutab keelt elulistes olukordades

Keeleoskus = kogum sellest, mida keelekasutaja suudab teha (ei keskendu sellele, mis on õppijal veel omandamata)

Kommunikatiivne suhtlusoskus = „Can do“ nendingud

Muutus keeleõppes = õppija autonoomsus ja seotus õppeprotsessiga, selged sihid ja vaheetapid õppes

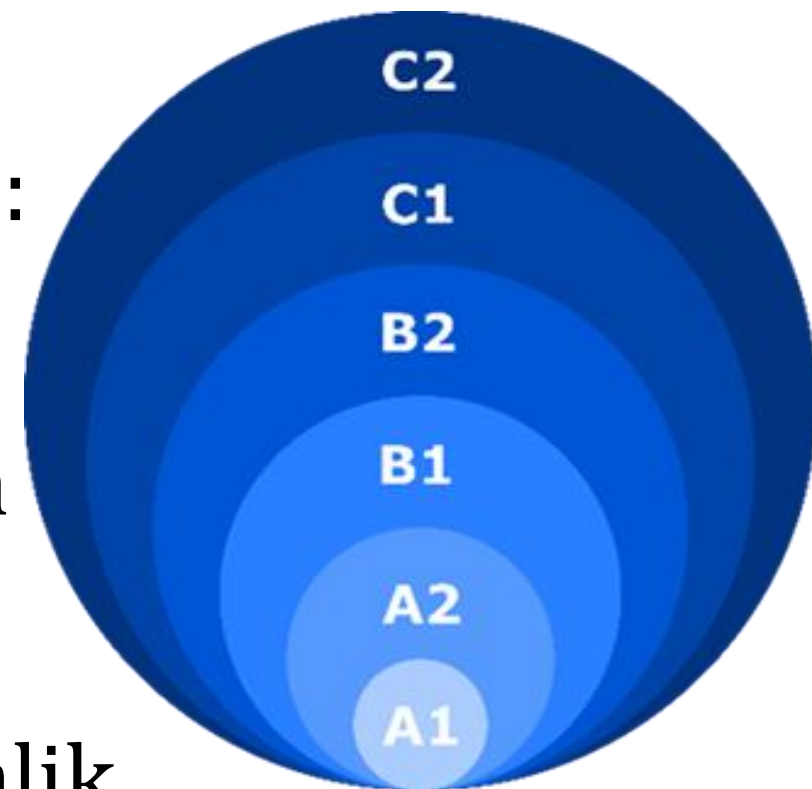
Raamdokumendi sõsarväljaanne (2018)

Uuendused ja muudatused

Raamdokumendi põhisõnumite kordus:
õppimine, õpetamine, hindamine

Kirjeldused lõimituma, mitmekesisema
ja koostöisema keeleõppe jaoks

Keeleülene vahendamine ja selleks vajalik
mitmekeelsuse ja -kultuurilisuse pädevus

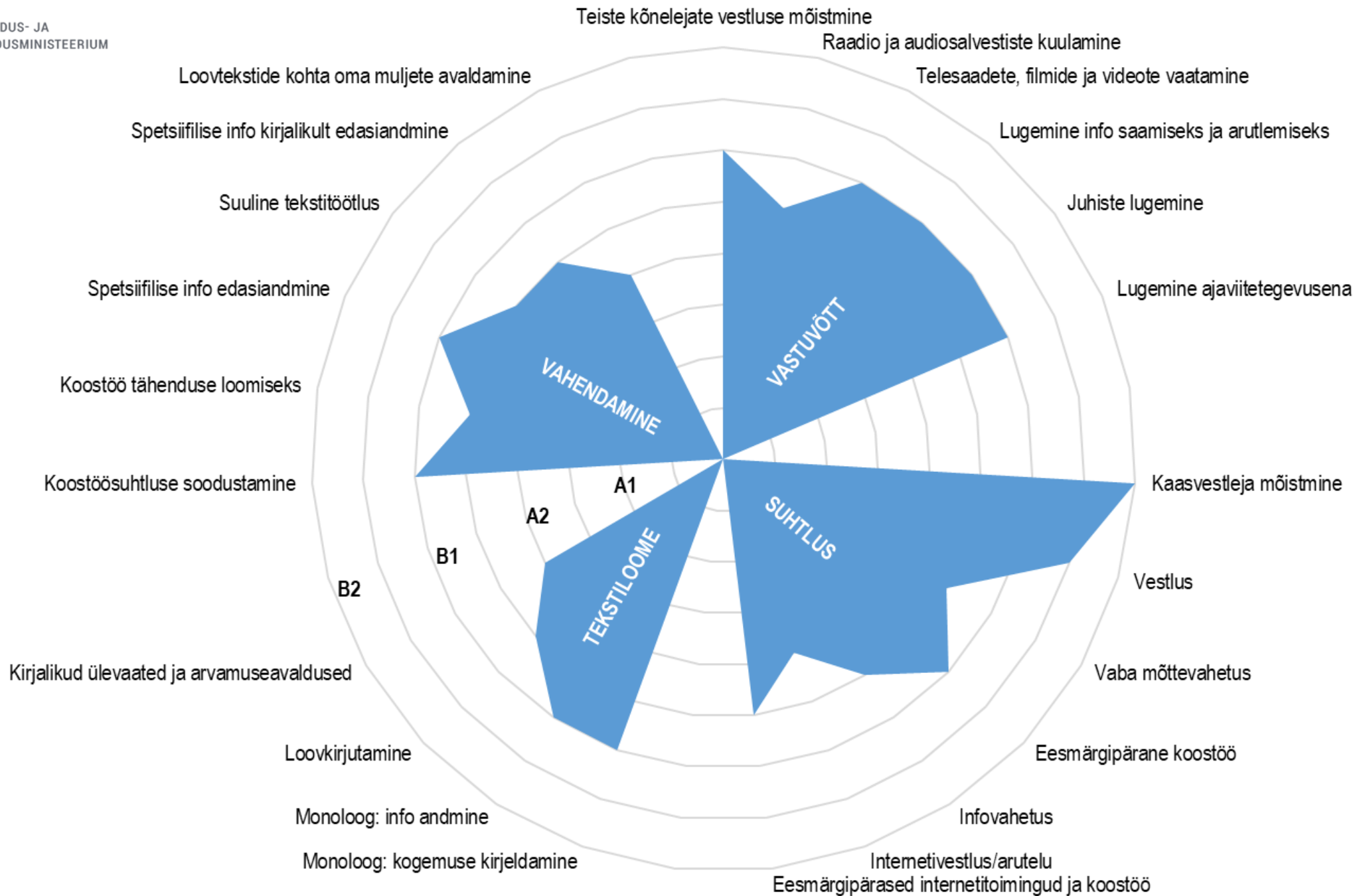

Paradigma muutus keeleõppes

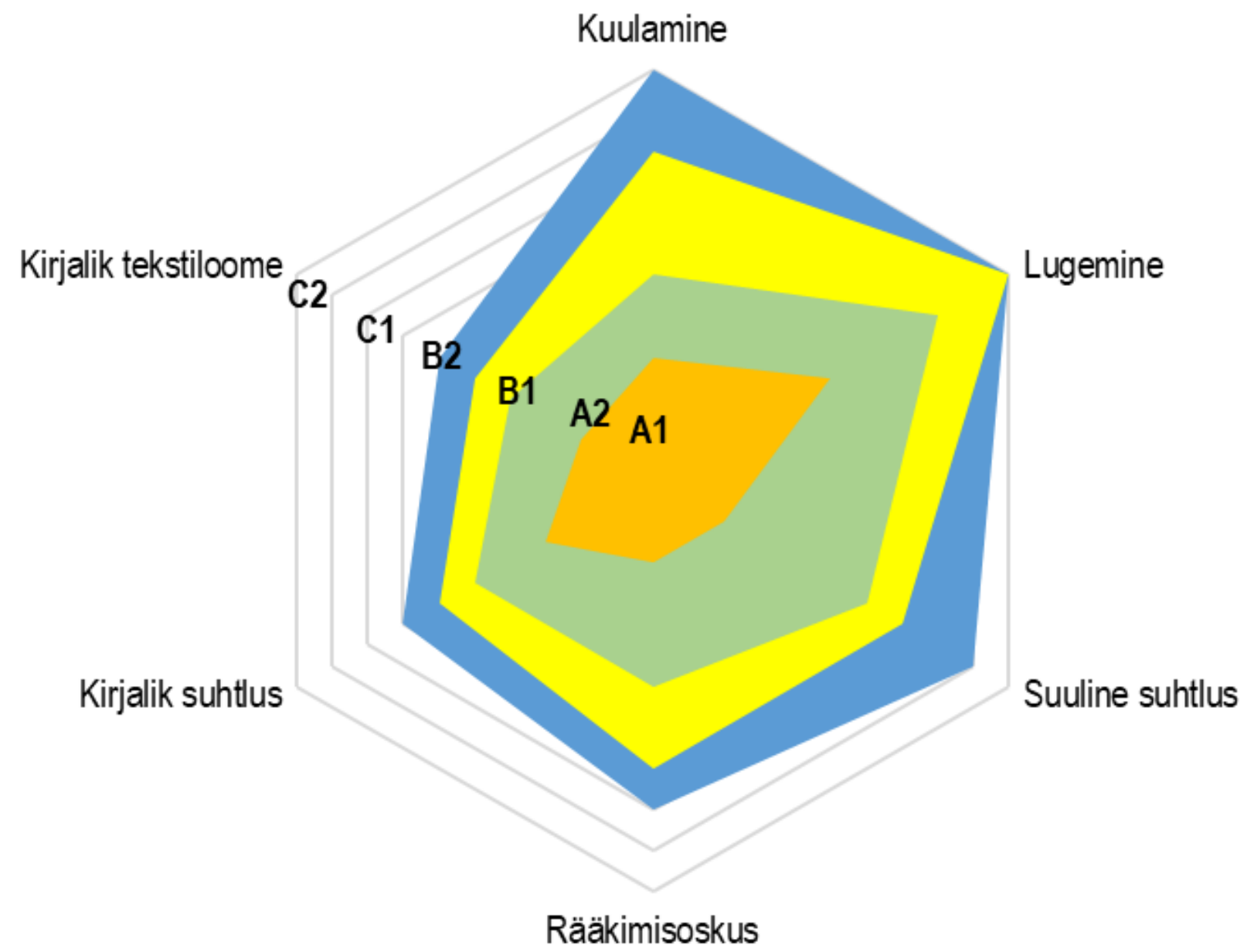
grammatika	→	kasutus
keel kui kood	→	keel kui tegevus/koostöö
neli osaoskust	→	kommunikatsioon=integreeritud
loome/vastuvõtt	→	tähenduse loomine
õppeaine	→	elukaar
emakeelne kõneleja	→	vilunud kõneleja
<i>multilingualism</i>	→	<i>plurilingualism</i>

MITMEKEELSUS

■ Saksa keel ■ Prantsuse keel ■ Hispaania keel ■ Itaalia keel

Sõsarväljaande põhilised muudatused

Lisandused kõigil tasemetel, sh plusstasemetel

Ära kirjeldatud eel-A1 tase

„emakeelekõneleja“ → „sihtkeele kõneleja“ „vestluskaaslane“

C2-keeleoskustasemetest väljas kategoorilised määratlused et paremini peegeldada kasutajate ja õppijate pädevusi

Ühe hääldusskaala asemel kolm:

üldine, häälikute moodustamine, prosoodilised tunnused

Eel-A1 tase: üldine kuulamisoskus

A1

Suudab jälgida väga aeglast ja hoolika hääldusega juttu, vajades sisu tabamiseks rohkelt pause.

Suudab ära tunda aeglaselt ja selgelt esitatud konkreetset infot (nt kohta, aega) tuttavalt, igapäevasel teemal.

**Eel-
A1**

Mõistab lühikesi, väga lihtsaid küsimusi ja väiteid, mis on esitatud aeglaselt ja selgelt ning koos visuaalsete vahendite või žestidega, mis aitavad öeldut mõista, ja mida vajaduse korral korratakse.

Tunneb ära selgelt ja aeglaselt hääldatud igapäevaseid, tuttavaid sõnu selgelt piiritletud, tuttavas või igapäevases olukorras.

Tunneb ära selgelt ja aeglaselt öeldud numbrid, hinnad, kuu- ja nädalapäevad tuttavas või igapäevases olukorras.

Eel-A1 tase: üldine lugemisoskus ja kirjutamisoskus

A1

Mõistab väga lühikesi, lihtsaid tekste fraashaaval, leides tuttavaid nimesid, sõnu ja tuntumaid fraase ning lugedes vajadust mööda mitu korda.

**Eel-
A1**

Tunneb ära tuttavad sõnad, mida illustreerivad pildid, näiteks illustreerivate fotodega kiirtoidurestorani menüüs või tuttavate sõnadega pildiraamatus.

A1

Oskab kirjalikult anda isiklikku informatsiooni (nt oma pere, koduloomad, mis talle meeldib ja mis mitte), kasutades lihtsaid sõnu ja väljendeid.

Oskab kirjutada lihtsaid, enamasti sidumata fraase ja lauseid.

**Eel-
A1**

Oskab kirjalikult anda lihtsat isiklikku infot (nt nimi, aadress, rahvus), kasutades vajaduse korral sõnaraamatut.

Sõsarväljaande põhilised uuendused

Internetisuhtluse skaalad

Internetivestlus ja -arutelu

Eesmärgipärased internetitoimingud ja koostöö

Loovtekstide ja kirjanduse lugemine

Lugemine vaba aja tegevusena

Loovtekstide kohta isikliku arvamuse avaldamine (sh kirjandus)

Loovtekstide analüüs ja kriitika (sh kirjandus)

Viipekeele skaalad PROSIGN

Varem eraldi trükisena

Sõsarväljaande põhilised uuendused (2)

Mitmekeelsuse ja -kultuurilisuse skaalad

Mitmekultuurilise keelevara kasutamine

Mitmekeelne mõistmine

Mitmekeelsele sõnavarale toetumine

Vahendamise skaalad: ~20 tegevuste ja strateegiate skaalat

Keelte vahendamise kõrval ka kommunikatsiooni ja õppimise, sotsiaalne ja kultuuriline vahendamine

Ei pea toimuma erinevate keelte vahel ega olema piiratud tõlkimisega, võib toimuda erinevate dialektide ja registrite vahel

Eesmärgipärased internetitoimingud ja koostöö

B2	Suudab teha internetis koostööd projektiga töötavas rühmas, põhjendades oma ettepanekuid, küsides selgitusi ja osaledes aktiivselt ühise ülesande täitmises
B1	<p>Suudab osaleda internetisuhtluses ja teha toiminguid, milleks on vaja küsida selgitusi tähtsamate üksikasjade kohta, nt kuidas registreerida kursusele, ekskursioonile või mõnele muule sündmusele või esitada liikmeks astumise avaldust.</p> <p>Oskab internetis suhelda projekti partneri või teiste osalejatega, kui saab kasutada visuaalseid vahendeid, nt fotosid, statistilisi andmeid ja graafikuid, mis selgitavad keerukamaid käsitlusi.</p> <p>Oskab järgida juhiseid, esitada küsimusi või paluda selgitusi, et täita kaaslastega interneti teel ühist ülesannet.</p>
A2	<p>Oskab teha lihtsaid internetitoiminguid (nt tellida kaupa või registreerida kursusele), täita vajalikke planke või küsimustikke, milles küsitakse isikuandmeid, või kinnitada tingimustega nõustumist, keelduda pakutud lisateenustest jne.</p> <p>Oskab küsida lihtsaid küsimusi toote saadavuse või tunnuste kohta.</p> <p>Oskab ühise ülesande täitmiseks järgida lihtsaid juhiseid ja küsida lihtsaid küsimusi, kui saab abi koostöövalmilt kaaskõnelejalt.</p>
A1	Oskab täita interneti teel ostmiseks või taotlemiseks lihtsaid planke peamiste isikuandmetega (nt nimi, e-posti aadress, telefoninumber).

Mitmekeelsele sõnavarale toetumine

B2	Suudab koostöises suhtluses rakendada enda mitmekeelset keelevara, et selgitada ülesannet, vajalikke samme ja otsuseid, oodatud tulemusi. Suudab kasutada enda mitmekeelset keelevara, julgustamaks teisi inimesi kasutama neile kõige mugavamaid keeli.
B1	Suudab loovalt rakendada enda mitmekeelsusse kuuluvate keelte piiratud keelevara igapäevases suhtluses, et toime tulla ootamatu olukorraga
A2	Suudab kasutada enda mitmekeelsusse kuuluvate keelte sõnu ja väljendeid lihtsa ja praktilise tehingu või infovahetuse jaoks.
A1	Suudab kasutada eri keelte väga piiratud keelevara, et toime tulla väga algeliste, konkreetsete igapäevase toimingutega koostöövalmi suhtluskaaslasega.

Mitmekultuurilise ruumi loomine (vahendamine)

B2	<p>Suudab koos töötada inimestega, kellel on erinevad kultuurilised arusaamad, arutades vaadete sarnasusi ja erinevusi.</p> <p>Suudab teistest kultuuridest pärit inimestega koostööd tehes kohandada enda tööviisi, et luua ühised protseduurid.</p>
B1	<p>Suudab toetada mitmekultuurilist suhtlust, kasutades piiratud keelevara erinevatest kultuuridest pärit inimeste tutvustamiseks ning küsimiseks-vastamiseks, näidates, et on teadlik osade küsimuste kultuurilisest tundlikkusest. Aitab luua ühise suhtluskultuuri, vahendades lihtsat infot väärtuste ning keele ja kultuuri küsimuste osas.</p>
A2	<p>Suudab panustada mitmekultuurilisse suhtlusse, paludes lihtsate sõnadega selgitusi ja kasutades enda piiratud keelevara nõustumise, kutsete, tänu jne väljendamiseks.</p>
A1	<p>Kirjeldus puudub</p>

Mitmekeelne ja kultuuridevaheline õpe

EMPOWERING LANGUAGE PROFESSIONALS
VALORISER LES PROFESSIONNELS EN LANGUES
SPRACHLEHRENDE IN IHRER ROLLE STÄRKEN

Pathways through assessing, learning and teaching in the CEFR

Enrica Piccardo, Marie Berchoud, Tiziana Cignatta, Olivier Mentz and Malgorzata Pamula

European Centre for Modern Languages
Centre européen pour les langues vivantes
Europäisches Fremdsprachenzentrum

Autobiography of Intercultural Encounters

PLURILINGUAL MOBIL

Plurilingual and intercultural learning through mobility
Practical resources for teachers and teacher trainers

Miriam Egli Coenat
Kristin Brogan
Josephine Cole
Anna Czura
Chantal Müller
Anna Szczepaniak
Lukas Bleichenbacher
Katharina Höcherl Meier
Barbara Wölfl

HANDBOOK

EUROPEAN CENTRE FOR MODERN LANGUAGES
CENTRE EUROPÉEN POUR LES LANGUES VIVANTES
EUROPEISCHES FREMDSPRACHENZENTRUM

EUROOPA KEELEMAPP
European Language Portfolio
Portfolio Européen des Langues
Europäisches Sprachportfolio
Ευρωπαϊκό γλωσσικό πορτοφόλι

Haridus- ja Teadusministeerium

GUIDE FOR THE DEVELOPMENT AND IMPLEMENTATION OF CURRICULA FOR PLURILINGUAL AND INTERCULTURAL EDUCATION

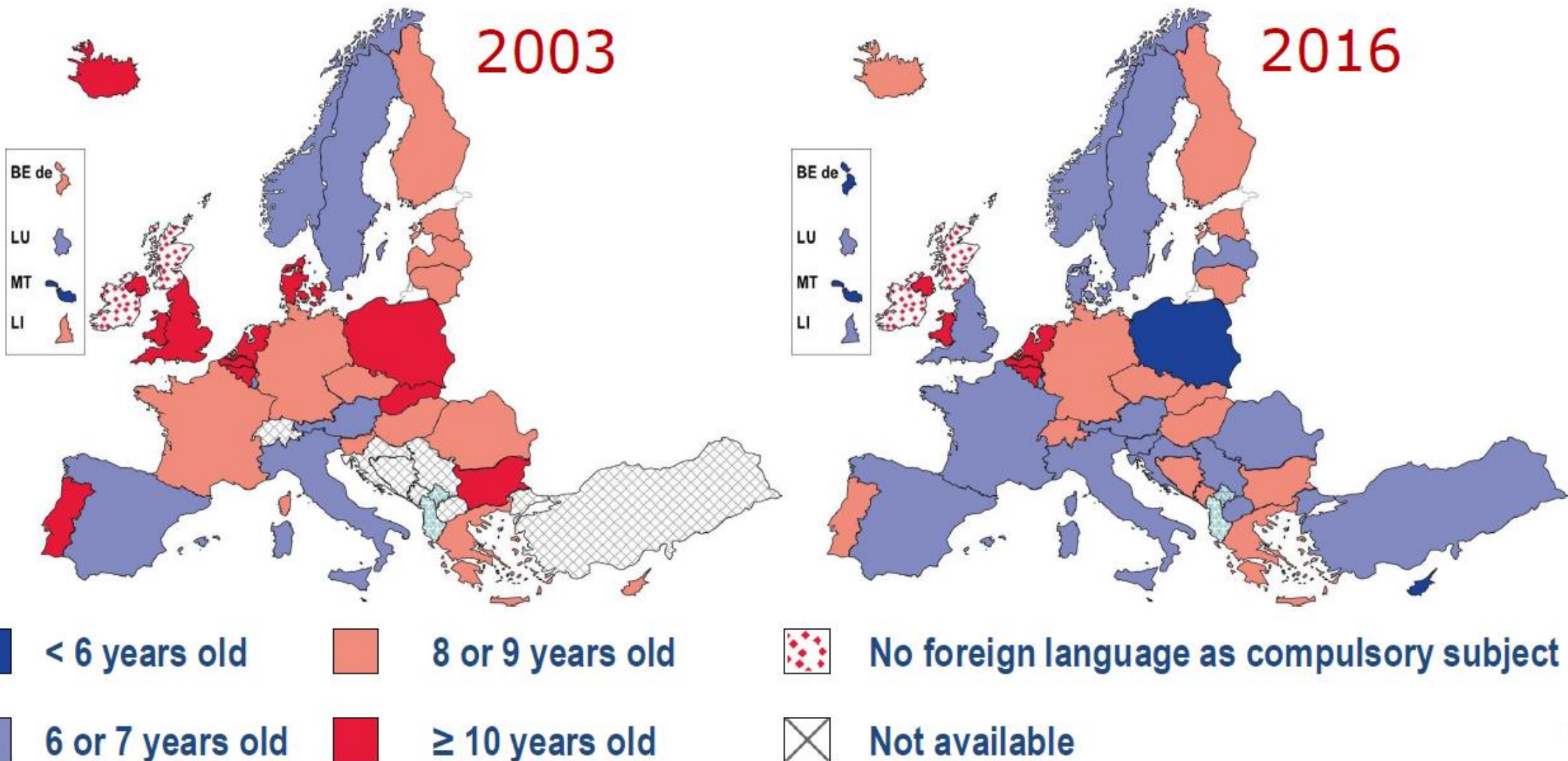

Oluline osa sõsarväljaandes
Fookus mitmekeelsusel ja –
kultuurilisusel kui dünaamilisel,
mitmekesisel ja pidevalt areneval
oskusel

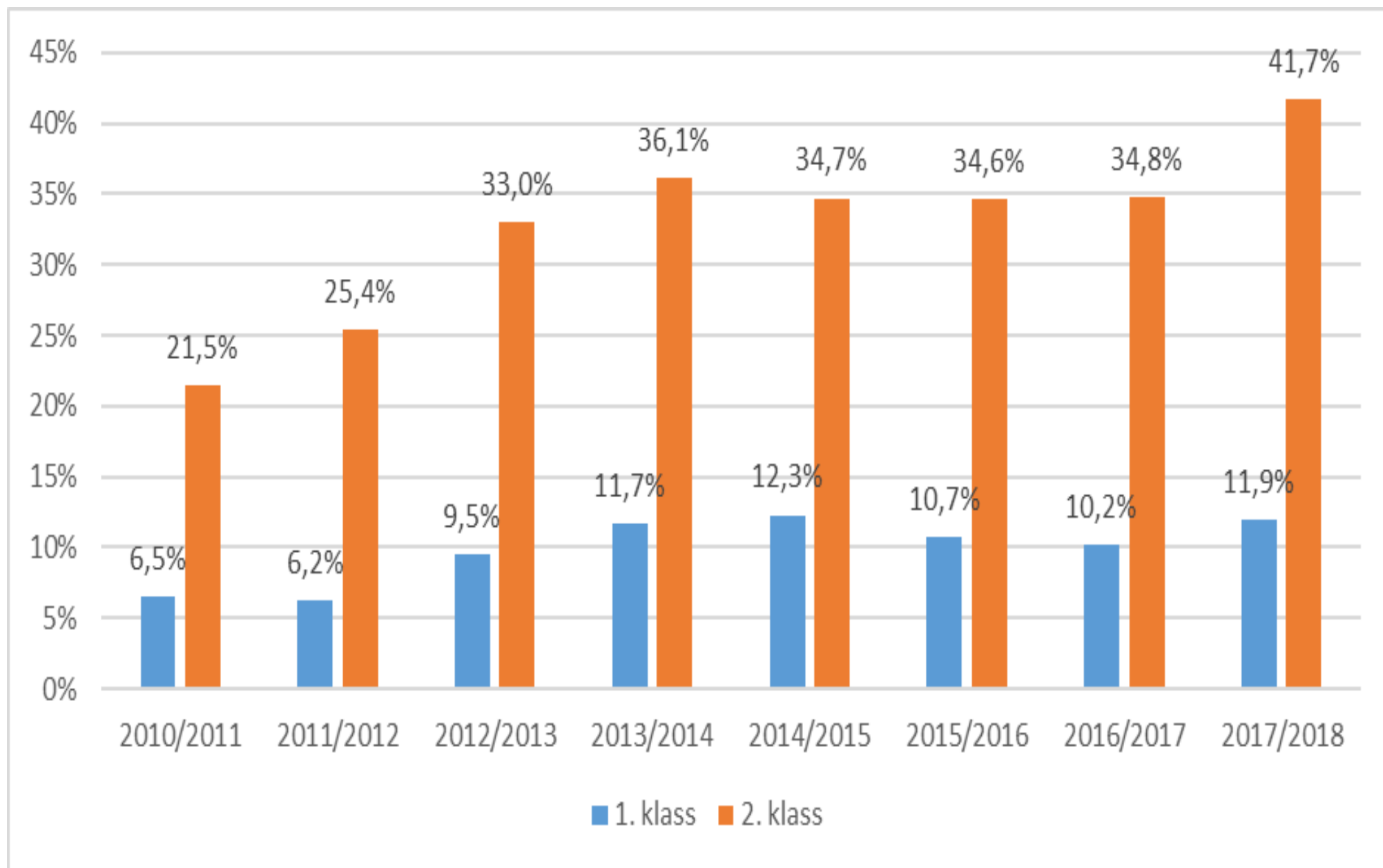
Keeleõppe algus Euroopas

Earlier starting age (1st foreign language)

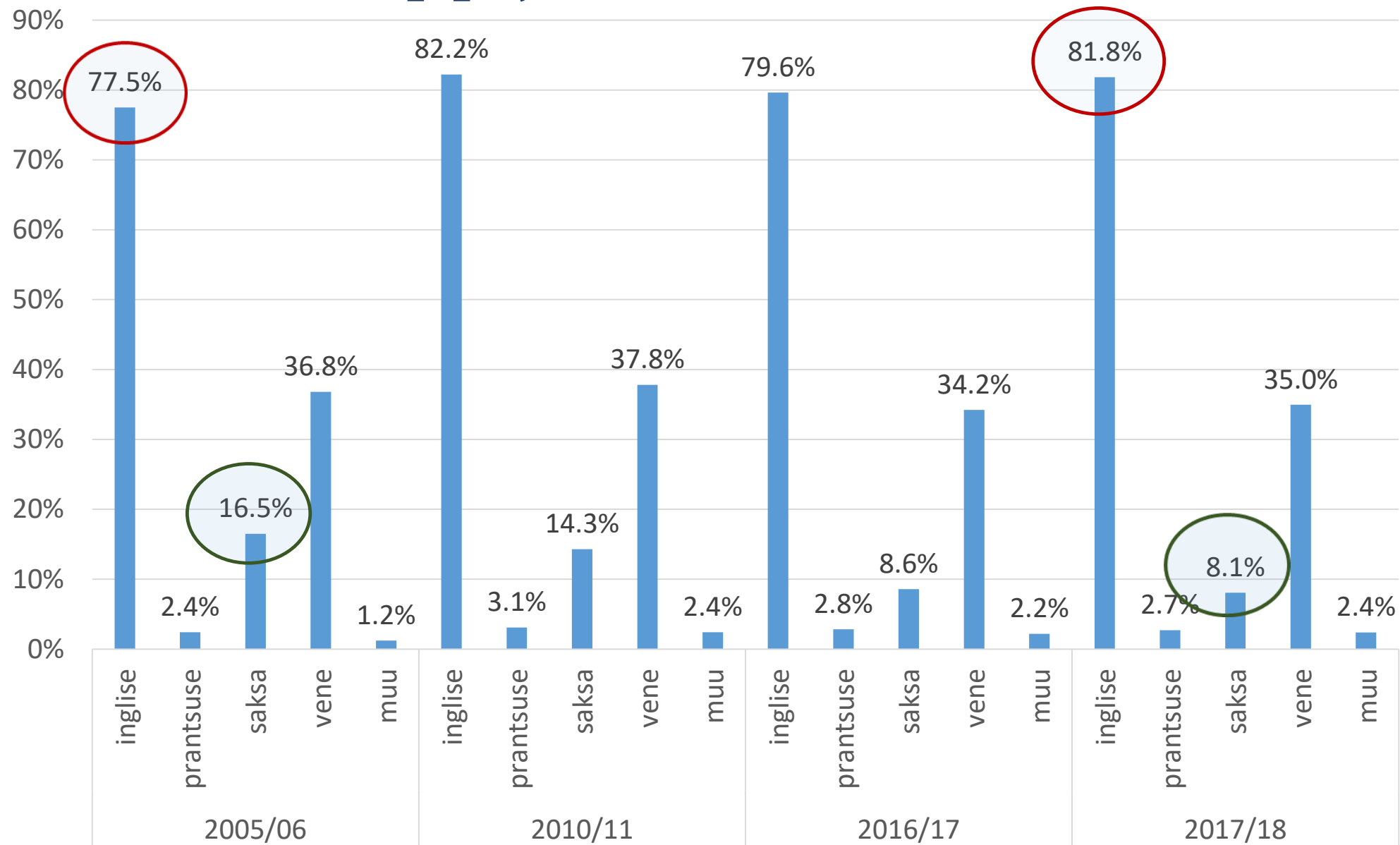

Esimese võõrkeele õpe 1. ja 2. klassis

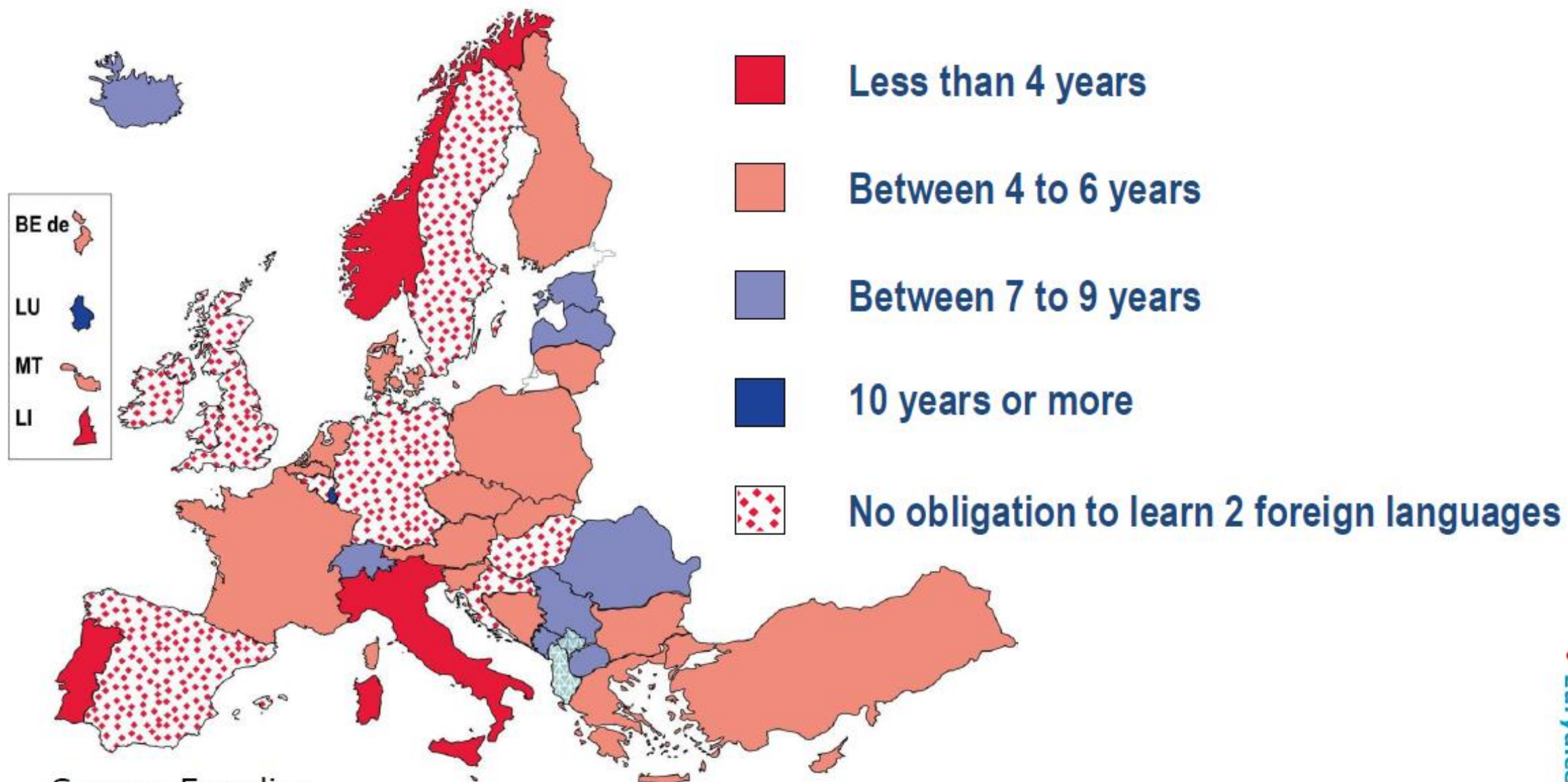

Võõrkeelte õppijad

Kahe võõrkeele õpe (ÜH)

Kahe ja enama võõrkeelee õpe

What share of students learn two or more foreign languages?
(% of pupils at lower secondary level)

Võõrkeeled üldhariduses

Alushariduses pole võõrkeeleeõpe õppekavas, pakutakse ringitundidena. Õpetajate koolitamine mh koostöös kultuuriinstitiutidega (Goethe Instituut, Prantsuse Instituut).

Enamasti inglise keel, lisaks vene, prantsuse ja saksa keel.

Varajane võõrkeeleeõpe: 42% poolt ja 40% vastu

Üldhariduses 2 kohustuslikku võõrkeelt (~96% inglise keel esimene, ~80% vene keel teine võõrkeel).

Võõrkeeled üldhariduses

2011. aastast II võõrkeelena võimalikud ka teised keeled peale inglise, vene, saksa ja prantsuse keele.

II võõrkeelena: soome, hispaania, rootsi, hiina, itaalia

Kokku 2017/2018. õa 14 erinevat keelt, sh ladina keel.

CertiLingua: Tartu Annelinna Gümnaasium, Viljandi Gümnaasium, Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasium

Nõuded õpilasele: B2-keeleskustase kahes võõrkeeles, LAK-õpe, osalemine rahvusvaheline vahetu suhtlusega projektis

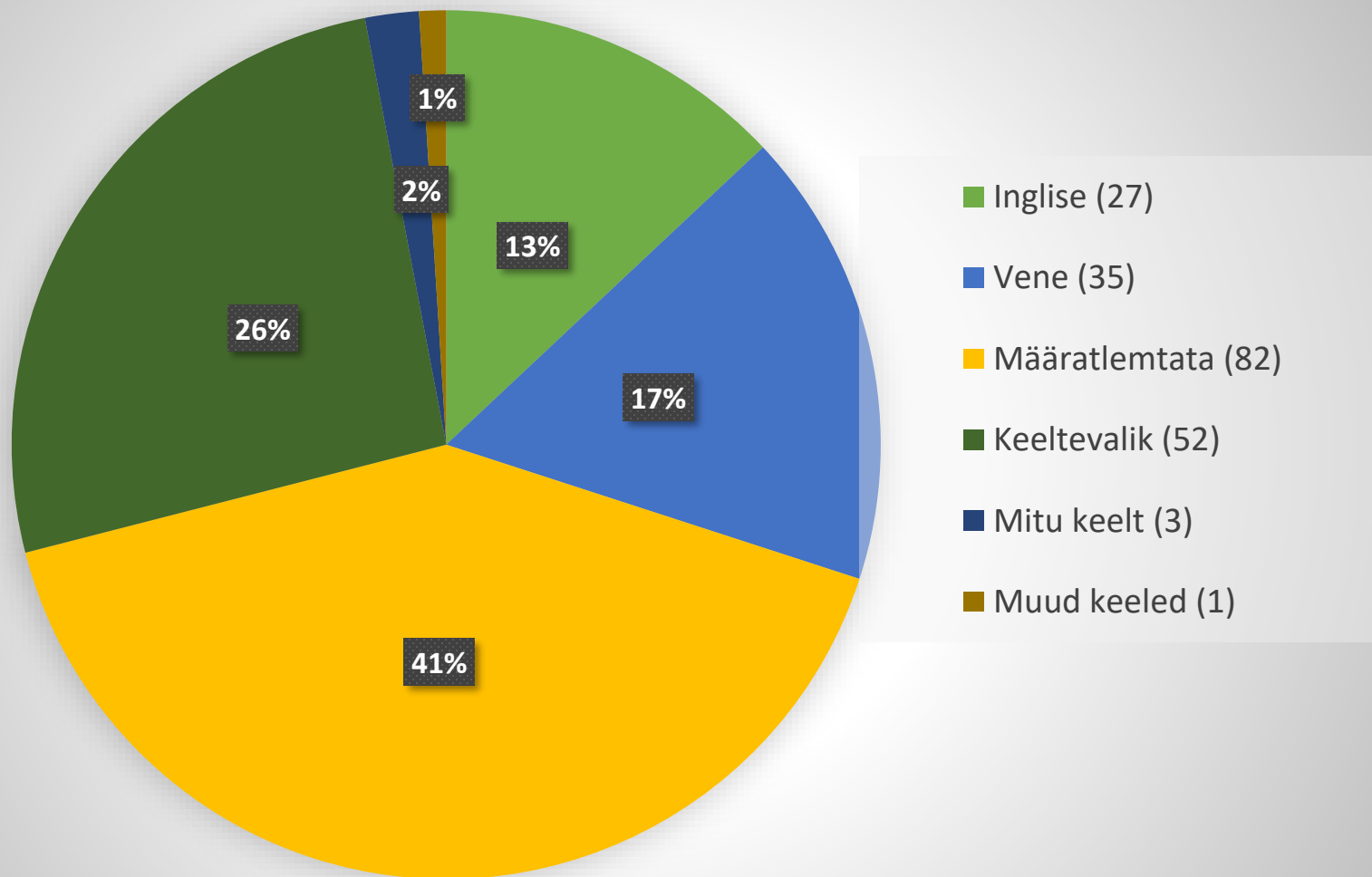
Võõrkeeled kutsehariduses

Kohustuslik kutsekeskhariduses, mujal nõuded
kutsestandardites

	<u>2009</u>	<u>2017</u>		
Inglise keel	14984	12408	Õpilasi	
Vene keel	8784	4550	2009/10	28363
Saksa keel	2111	418	2017/18	24143
Soome keel	1552	390		
Prantsuse keel	395	50		
	27826	17816		

Võõrkeeled 2.-5. taseme kutsestandardites

A1: 12 standardis

A2: 51 standardis

B1: 64 standardis

B2: 17 standardis

Võõrkeeleskus nõutud,
kuid tasemeta: 36

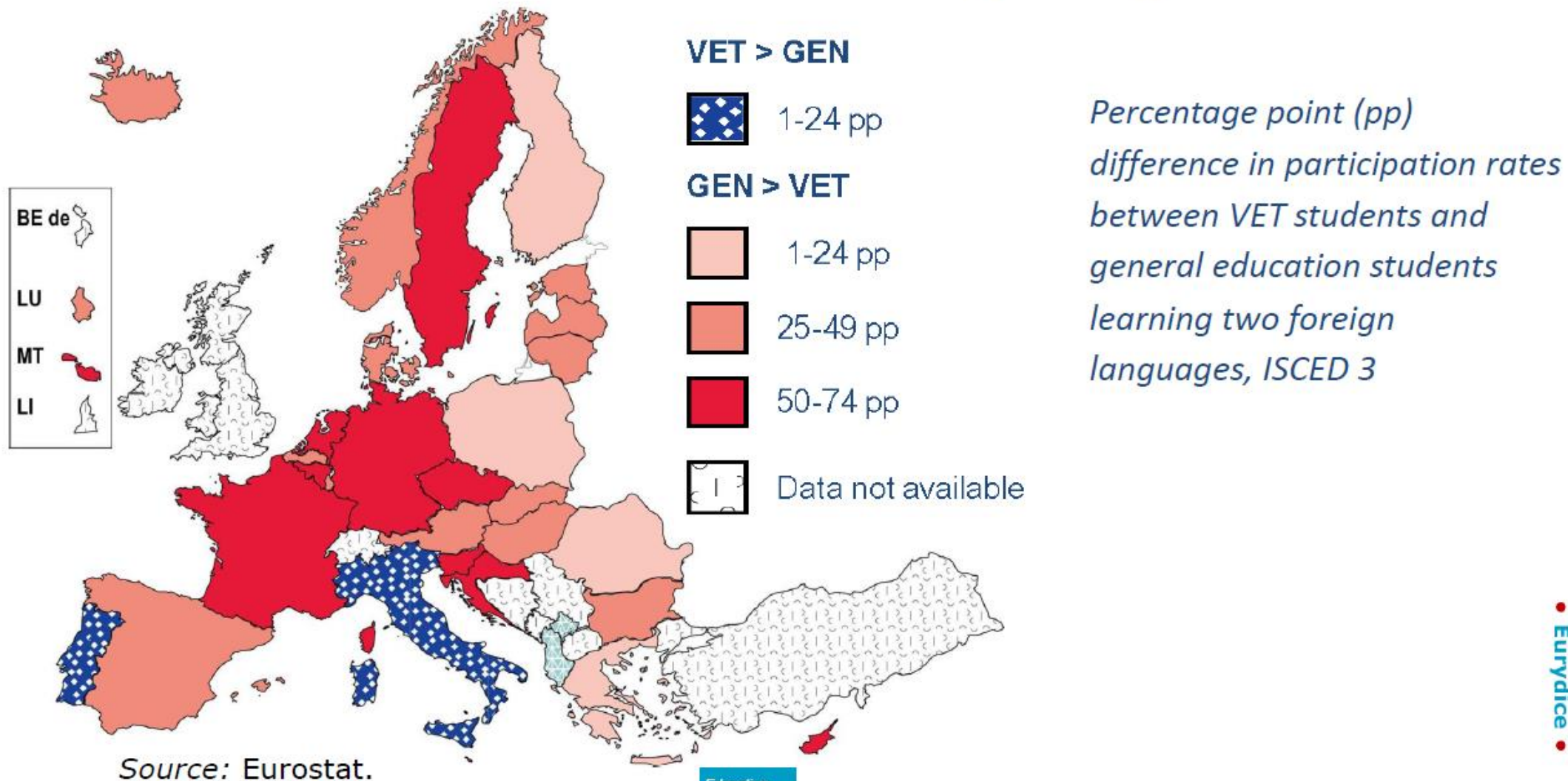
Erinevad tasemed või
osaoskused ära toodud: 16

2015. aasta seisuga

Keeleõpe: ÜH vs KH

Learning 2 foreign languages: **substantial difference** between GEN and VET students (2014)

Võõrkeele riigieksam 2017/2018. õa

Võõrkeel	Tase saavutamata	B1	B2	C1	C2
Inglise	11,5%	21,3%	56%	7,7%	3,5%
Saksa	14,2%	22,6%	28,9%	34,2%	0%
Vene	17,6%	15,5%	66,9%	0%	0%
Prantsuse	5,6%	58,5%	35,9%	0%	0%

Rahvusvaheliste keeleeksamite tunnistusi esitatud:

2014: 272

2017: 881

2015: 457

2018: 1195

2016: 671

Mitmekeelsus Eestis

I võõrkeeke õpe on tulemuslik, II tulemused võiksid olla paremad (SurveyLang)

2017. a tegi riigieksami kahes võõrkeeles 106 õpilast (neist 102 B1 ja kõrgem)

Tööandjad: kutseharidusega töötajate võõrkeelteoskus on probleem (Praxis 2013)

Mitmekeelsus toob palgalisa (Simmul 2017):

- parim kooslus on inglise ja soome keel
- vene keele oskus tõstab töölesaamise võimalust

Vajalikud keeleoskused

I – Inglise keel on baasoskus

II – „Inglise keel pluss“ eelised: saksa, prantsuse, vene, hispaania ja hiina keel

III – naaberriikide keeled (majandussidemete ja vastastikuse mõistmise edendamiseks)

Sõsarväljaande põhimõtted Eesti kontekstis

Õpe mudeli „emakeel + 2 võõrkeelt järgi“ (kaks keelt 7–9 aastat)

Raamdokument, digivahendid, LAK-õpe on tuttavad

Võõrkeeleeõpetajate ettevalmistuses keelte kombineerimine

Rohkem tähelepanu II võõrkeelele

Rohkem tähelepanu protsessil, vähem hindamisel

Keeleteadlikud koolid: õppekavaülesus, õpilaste keelte väärtustamine ja kaasamine, keeled aineõppes

Keeleõpe kui elukestev õpe, kui kombineeritud pädevus, mille keskmes on koostöö

Palved

Keelepoliitika põhialused (detsember):

<https://www.hm.ee/et/keelekava>

Euroopa Nüüdiskeelte Keskuse tegevused ja materjalid,
2020–2023 programmi kutse (12. detsember)

Innove/ESF: keeleõppeprojektid, rahvusvahelised eksamid

Euroopa keeltepäev (26.09)

Euroopa Keeleõppe Tunnuskiri (kevad 2019)

AITÄH!

pille.poiklik@hm.ee